

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนสุทาดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘
(ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘)

ดำเนินการโดย
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา

รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ (ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘)

๑. ความเป็นมา

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบทอดงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงอนุรักษ์ต้นยางนา ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๓ ทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ทรงดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศเป็นธนาคารพืชพรรณ โดยทรงเน้นให้มีการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชที่หายากหรือกำลังใกล้สูญพันธุ์ เพื่อไว้เป็นแหล่งเชื้อพันธุ์พืชให้คงอยู่ตลอดไป ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์ดียิ่งขึ้นต่อไป ในระหว่างการทำงานได้ทรงติดตามผลงานที่ได้ดำเนินงานอย่างละเอียดถี่ถ้วน แรกเริ่มการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชได้ทำอยู่เพียงในห้องปฏิบัติการภายในโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา เท่านั้น กิจกรรมไม่กว้างขวาง ไม่ได้ขยายสู่ภายนอกต่อเมื่อมีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ขึ้นจึงได้ขยายออกไปตามจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนราชการและสถาบันการศึกษา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เป็นโครงการที่แตกต่างจากโครงการพระราชดำริอื่นๆ เนื่องจากเป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงกำกับดูแลเองในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ คือกิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมกิจกรรมปลูกรักษา อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช วางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เช่น งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นต้น

๒. การสนองพระราชดำริ

ตามท้องที่การบริหารส่วนตำบลป่าสักได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ สำรวจ ศึกษาจัดทำศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช ปลูกฝังสร้างให้เด็กและเยาวชน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช รวมทั้งสร้างสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายระดับต่างๆในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ นั้น

โดยดำเนินการ ๓ กิจกรรม ได้แก่

๑. ปลูกพืชสมุนไพรใน โครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก พื้นที่ จำนวน ๑ งาน
๒. ปลูกพืชผักสวนครัวสำหรับเด็กปฐมวัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าสัก พื้นที่ จำนวน ๑ งาน
๓. โครงการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ รักรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าสัก

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อสนองแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณ อดุลยเดช สยามมินทรราชิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

๒. เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ประจำถิ่น และเพิ่มพื้นที่ชุ่มน้ำให้มีแหล่งน้ำสะอาด

๓. เพื่อปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่ป่าและหรือพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้เป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์

๔. เพื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. เพื่อส่งเสริมการปลูกพันธุ์หญ้าแฝก และพันธุ์พืชสมุนไพร เพื่อปลูกตามโครงการฯ

กิจกรรมที่ ๑ ปลูกพืชสมุนไพรใน โครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลปาลัก พื้นที่จำนวน ๑ งาน

- รวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชสมุนไพร พื้นที่จำนวน ๑ งาน
- ดูแลรักษาโดยการปลูกซ่อมแซมต้นที่ตาย กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี และให้น้ำ ๓ วัน ต่อครั้ง หากฝนไม่ตก
- เก็บรวบรวมสมุนไพรจากแหล่งต่างๆ มาขยายพันธุ์เพิ่มเติม และนำไปปลูกในแปลงให้มีความหลากหลายของชนิดสมุนไพรมากขึ้น

พืชและสมุนไพรที่ปลูก

๑. พริก
๒. ข่า
๓. มะกรูด
๔. มะนาว
๕. จิง
๖. หินฟ้าแลบ
๗. ตะไคร้
๘. สับปะรด
๙. หูเสือ
๑๐. ต้นพุทธรักษา
๑๑. ฟันงูเขียว
๑๒. ต้นกระดุกไก่ดำ
๑๓. ผักแพรว ผักไผ่
๑๔. เอื้องหมายนา
๑๕. พัดยายชี
๑๖. ฟันงูแดง
๑๗. หอมแดง
๑๘. ผักชีฝรั่ง
๑๙. โหระพา
๒๐. ผักเชียงดา
๒๑. ว่านหางจระเข้
๒๒. ผักสะระแหน่
๒๓. ต้นพญาเสือโคร่ง
๒๔. เพชรสังฆาต

กิจกรรมที่ ๒ ปลูกพืชผักสวนครัวสำหรับเด็กปฐมวัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าสัก พื้นที่ จำนวน ๑ งาน

- มีการปลูกผักและปลูกพืชสมุนไพร จำนวน ๑ งาน
- ดูแลรักษาโดยการปลูกซ่อมแซมต้นที่ตาย กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอก และให้น้ำ ๓ วัน ต่อครั้ง หากฝนไม่ตก โดยให้เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลงมือทำด้วยตนเอง

พืชและสมุนไพรที่ปลูก

๑. หอม / กระเทียม
๒. พริก
๓. ตะไคร้
๔. มะละกอ
๕. ต้นมะขามป้อม
๖. มะนาว
๗. มะพร้าว
๘. ต้นดอกเสี้ยว
๙. ผักต่างๆตามฤดู

กิจกรรมที่ ๓ เสริมทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทยให้เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าสัก
ตามโครงการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าสัก

ผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ผลสำเร็จ

๑. รักษาพื้นที่ธรรมชาติในพื้นที่ อย่างน้อย ๒ งาน ให้คงสภาพเดิม ไว้ให้ศึกษาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๒. รวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพร อย่างน้อย ๒ งาน
๓. มีแหล่งเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรใกล้ตัว

ผลสัมฤทธิ์

-

คณะผู้ดำเนินงาน

ที่ปรึกษา

นายบุญส่ง เขียวใจ   ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลป่าสัก
 นายปณต ศรีวงษ์   ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก

คณะทำงาน

นางรวงทอง พะนะลาภ   ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัด
 นางจิตติรัตน์ โนจักร   ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
 นางศิริพร พุ่มประสาธ   ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
 นางอำไพ วงศ์ใหญ่   ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
 สิบเอกชาติรี คิดหา   ตำแหน่ง นักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชำนาญการ
 นางสาวกัลยกร บุญรักษา   ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
 นางสาววรรษยา อูปธิ   ตำแหน่ง นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
 นายวัชรพงษ์ จำรัส   ตำแหน่ง เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชนปฏิบัติงาน
 นายสุชาติ คำประเสริฐ   ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวประนอม กันทเนตร ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

นางเย็น หน่อคำหล้า ตำแหน่ง ครู

นางดวงเดือน สถาน ตำแหน่ง ครู

นางเจนจิรา เชียงแรง ตำแหน่ง ครู

นางสาวจันทร์เพ็ญ ถิ่นจันทร์ ตำแหน่ง ครู

นางสาวณัฐญาดา กันทะเนตร ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก

นางศรีอ่อน กันทะเนตร ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก

นางรัชฎาวรรณ ขอดแก้ว ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก

นายสิงหา วงศ์ใหญ่ ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน

นางสาวกรรณิกา คุ่มใจ ตำแหน่ง พนักงานจ้างทั่วไป

นายศรศักดิ์ บุญแรง ตำแหน่ง พนักงานจ้างทั่วไป

นายโต่ง นาดี ตำแหน่ง พนักงานขับเครื่องจักรขนาดเบา

นายเกรียงศักดิ์ อินตะจั่ง ตำแหน่ง ภารโรง

สถานที่ดำเนินงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าสัก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา